

Utbildningsinspektion i Kumla skola

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Bedömningar	2

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Kumla skola den 4-6 december 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. De krav på åtgärder som inspektörerna anger i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Övergripande information om inspektionen finns publicerad på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se) .

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de brister inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas av skolan. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Tyresö kommun och Kumla skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och Kumla skola som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Kumla skola intervjuades elever, lärare, elevvårdsteam, rektorn, biträdande rektorer samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även lektioner i förskoleklassen samt i grundskolans samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Kumla skola	Antal barn/elever
Förskoleklass	69
Grundskola	758

Källa: Skolans egna uppgifter från december 2007

I Kumla finns förskoleklass, grundskola årskurs 1–9 samt skolbarnsomsorg. Skolan har tre förskoleklasser. Grundskolan är organiserad i åldershomogena klasser. Det finns två till tre parallellklasser i årskurserna 1–5. Till årskurserna 1–5 är två kulturpedagoger knutna. Årskurserna 6–9 har sex parallellklasser beroende på att skolan i årskurs 6 tar emot elever från ett flertal andra skolor både i och utanför närområdet. Skolan har två profilklasser. Från årskurs 6 kan eleverna välja en teaterinriktning och från årskurs 7 har eleverna möjlighet att välja idrott och ledarskap som ett tillägg. Alla elever som har sökt de olika inriktningarna har skolan kunnat ta emot. Elevantalet i årskurserna 6–9 är maximerat till 22 i varje klass. Lärarna är organiserade i sju arbetslag med en ledare för varje. Arbetslagsledarna ingår i rektors ledningsgrupp tillsammans med två biträdande rektorer och Kumla skolas kurator. Elevvårdspersonalen är organiserad i ett eget team. De biträdande rektorerna har var sitt ansvarsområde, en för förskoleklass till och med årskurs 5 och en för årskurserna 6–9.

Alla verksamheter bedrivs i lokaler som finns samlade runt en skolgård. Förskoleklasserna t.o.m. årskurs 5 har sin undervisning i ett hus och årskurserna 6–9 i ett annat. Byggnaderna är cirka 50 år gamla och i behov av renovering, vilken har påbörjats. Skolan har betydligt fler elever än den är byggd för, varför det är trångt i korridorer och klassrum. Trångboddheten ger också litet utrymme för flexibilitet avseende gruppindelningar och arbetssätt.

Skolan deltar i den nationella försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan.

I anslutning till skolan finns fritidshem. Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen behandlas i den övergripande kommunrapporten.

Bedömningar

Samlad bedömning

Inspektionen vid Kumla skola visar att skolan ger eleverna goda möjligheter att nå utbildningens mål.

Kumla skola har påbörjat ett arbete för att utveckla verksamheten och öka måluppfyllelsen mot de nationella målen genom att bland annat utveckla elevernas målkännedom och reflektion över det egna lärandet. Rektorn visar stort engagemang för att utveckla skolan mot de nationella målen och har initierat arbete i ett flertal utvecklingsgrupper för att leda verksamheten i riktning mot de nationella målen.

Elevernas kunskapsresultat på de nationella ämnesproven i svenska matematik och engelska i årskurs 5 är relativt goda men har försämrats något i jämförelse med de tre föregående åren, ett förhållande som skolan inte har analyserat eller har någon förklaring till. Skolan har inte en samlad bild över de yngre elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen, även om varje enskild lärare besitter den kunskapen för sina elever.

Elevernas meritvärde och andelen elever i årskurs 9 med fullständiga betyg är högre än genomsnittet i både Tyresö kommun och riket. Kunskapsresultaten på de nationella proven i svenska, matematik och engelska i årskurs 9 visar dock en nedgång i alla tre ämnena sedan 2006. Det är dock stor skillnad mellan pojkars och flickors resultat både på nationella ämnesprov och i betyg, vilket skolan varken har noterat eller analyserat. I Kumla skola har drygt 95 procent av lärarna utbildning för de ämnen de huvudsakligen undervisar i.

Skolan har väl utarbetade arbetsformer för att identifiera och tillgodose elevers behov av särskilt stöd. Dessa elever får det stöd de behöver och åtgärdsprogram upprättas.

I årskurserna 1–5 är det i regel arbetsro under lektionerna till skillnad från i de högre årskurserna där arbetsmiljön ofta präglas av bristande arbetsro. Inspektörerna möter elever, framför allt i de högre årskurserna, som uppger att skolan inte tar klass- och elevrådsarbetet på allvar, varför de blir oengagerade både när det gäller att vara delaktiga i skolans miljö och för sin egen utbildning.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 och 9 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen, avsnitt 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (1, 3 och 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Kvalitetsredovisningen saknar en uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan (3 a § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Elevers val anordnas inte i enlighet med förordningen (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör förbättra arbetet med att analysera skillnaderna i kunskapsresultat mellan flickor och pojkar, de försämrade resultaten på de nationella proven i årskurs 5 och 9 samt den minskade andelen elever som är behöriga för ett nationellt gymnasieprogram.
- Skolan bör förbättra arbetet med att ge eleverna kännedom om målen i samtliga ämnen.
- Skolan bör förbättra arbetet med att systematiskt följa upp och utvärdera om undervisningen är i linje med läroplanens mål att sträva mot samt förbättra arbetet med att utveckla de undervisningskvaliteter som läroplanen anger.
- Skolan bör förbättra arbetet med att diskutera, analysera och följa upp stugsystemet och vidta eventuella åtgärder så att skolan garanterar att alla elever ges möjlighet att nå de nationella målen i alla ämnen.
- Elevernas inflytande över utbildningen och verksamheten i stort bör förbättras.

- Skolan bör förbättra arbetet med att skapa trygghet och arbetsro framför allt för eleverna i de äldre årskurserna.
- Rektorns pedagogiska ledarskap bör förbättras.
- Skolan bör förbättra sitt kvalitetsarbete så att detta blir en kontinuerlig process som bygger på analyser av skolans resultat.

Kunskaper

Resultat och utvärdering av lärandet

I Kumla skola används lokala bearbetningar av de nationella målen i svenska, engelska och matematik. Dessa lokala bearbetningar är gemensamma för alla skolor i Tyresö kommun och innehåller så kallade kravnivåer från förskoleklassen upp till årskurs 9. I förskoleklassen benämns de i vissa fall rekommenderade kravnivåer. I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) har staten ålagt skolorna ett ansvar för att eleverna i grundskolan (och motsvarande skolformer) uppnår vissa kunskapsmål. Se vidare bedömning i kommunrapporten.

I läroplanen och kursplanerna för grundskolans ämnen finns mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det femte respektive det nionde skolåret.

Resultat och utvärdering av lärandet årskurs 1–5

Eleverna i Kumla skola genomför kommungemensamma tester i matematik och läsförmåga i årskurs 3. Resultaten på de nationella ämnesproven i svenska, matematik och engelska i årskurs 5 ligger på en relativt hög nivå men har sjunkit i alla tre ämnena mellan år 2006 och 2007, i engelska med åtta procent, i matematik med sju procent och i svenska med fyra procent. För att ge eleverna den bästa undervisningen i alla ämnen använder lärarna sin ämneskompetens och undervisar eleverna i varandras klasser i de ämnen de har utbildning för.

På skolnivå, utöver resultaten från de nationella ämnesproven och de kommungemensamma proven, saknas en sammanställning över hur stor andel av eleverna som uppnår de nationella målen i årskurs 5 i kursplanernas samtliga ämnen. Rektorn uppger dock att hon, genom klasskonferenser får en bild av elevernas kunskapsutveckling. Lärarna uppger att de har en god bild av sina elevers kunskapsutveckling i samtliga ämnen på individ- och klassnivå. Däremot har varken rektorn eller lärarna analyserat varför kunskapsresultaten på de nationella ämnesproven har försämrats under åren eller att skillnaden mellan flickors och pojkars resultat är stor. Inspektörerna bedömer därför att skolan måste göra en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5.

Resultat och utvärdering av lärandet årskurs 6–9

Kunskapsresultaten för de äldre eleverna följs på skolnivå bl.a. genom att eleverna genomför de nationella ämnesproven i årskurs 9. Resultaten visar att sju procent av eleverna inte klarade samtliga delprov i svenska, tio procent i matematik och nio procent i svenska. Resultaten på de nationella ämnesproven har dock försämrats i alla tre ämnena mellan år 2006 och 2007. Skolan har inte analyserat denna utveckling eller om det finns skillnader mellan flickors och pojkars resultat. Skolan har inte heller analyserat om undervisningens genomförande i samtliga ämnen påverkar resultatet i någon riktning, vilket inspektörerna bedömer att skolan måste åtgärda. I jämförelse med Tyresö kommuns samlade resultat år 2006 visar Kumla skola ett likvärdigt eller något högre resultat i alla

tre ämnena. Lärarna följer elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen genom betygsresultaten i årskurserna 8 och 9 samt genom samtal och prov av olika slag.

Tabell 1. Sammanställning av betygsresultaten för år 9 i Kumla skola jämfört med samtliga skolor i Tyresö kommun samt riket år 2005, 2006 och 2007 enligt Skolverkets uppföljningsstatistik.

	Kumla skola			Tyresö kommun			Riket		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	76,3	78,0	79,1	73,6	76,4	73,7	75,5	76	76,1
Andel (%) behöriga till gymnasieskolans nationella program	93,9	96,3	92,2	90,7	94,2	91,5	89,2	89,5	89,1
Meritvärde ¹	211,8	210,6	217,6	206,4	212,8	201,9	206,3	206,8	207,3

Källa: Skolverkets statistik.

Tabellen visar att meritvärdet samt andelen elever med fullständiga betyg är förhållandevis högt och ökade från 2006 till 2007, medan andelen elever som är behöriga till gymnasieskolans nationella program visar en nedgång. Skolans meritvärde år 2007 är högre än såväl snittet för kommunens skolor som det genomsnittliga värdet för rikets skolor. Inspektörerna har även vid granskning av betygen för år 2006 funnit att flickorna i mycket högre utsträckning än pojkarna når de högsta betygen, Mycket väl godkänt (MVG). Pojkarna är överrepresenterade när det gäller betyget Godkänt (G). För att illustrera resultaten tydligare kan anges att meritvärdet år 2007 var 240,2 för flickorna och 197,4 för pojkarna, en skillnad på 42,8 poäng till flickornas fördel. Skillnaderna till flickornas fördel har ökat under mätperioden, från 12,7 (år 2005), 32,2 (år 2006) till 42,8 poäng år 2007. Denna skillnad har dock skolan inte uppmärksammat.

Rektorn uppger dock att skolan ger flickor och pojkar likvärdiga möjligheter att nå goda betyg. Skolan har under flera år intensifierat arbetet med att tydliggöra målen och planeringar för eleverna. Under vårterminen 2007 hade skolan ett större antal elever framförallt pojkar med stora svårigheter som trots stöd inte nådde målen och behörigheten till gymnasieskolan. Rektorn uppger även att under betygskonferensen som leds av rektorn analyseras betygsskillnaden mellan olika ämnen och finner att skillnaderna mellan de olika ämnena oftast inte är så stora.

I kvalitetsredovisningen finns inga åtgärder angivna för att utveckla skolans arbete för att utjämna betygsskillnaderna mellan flickor och pojkar. Dock uppger rektorn att två genuspedagoger ska arbeta med genusperspektivet under nästa år. Inspektörerna noterar även att slutbetygen i årskurs 9 i jämförelse med de nationella ämnesproven visar att fler elever klarade betyget Godkänt i främst matematik (se vidare avsnittet bedömning och betygsättning). Inspektörerna

¹ Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg (G=10, VG=15 och MVG=20). Det möjliga maxvärdet för varje enskild elev är 320 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet beräknas för de elever som fått betyg i minst ett ämne. Elevernas sammanlagda poäng divideras med det antal elever som fått betyg i minst ett ämne.

bedömer att skolan bör förbättra arbetet med att analysera de resultatskillnader som finns mellan könen samt orsakerna till den sjunkande andelen elever som är behöriga till ett nationellt gymnasieprogram.

Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers rätt till inflytande och påverkan. På varje skola och i varje klass ska lärare tolka de nationella kursplanerna och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen med utgångspunkt i elevernas förutsättningar, erfarenheter, intressen och behov.

Inspektionen visar att eleverna vid Kumla skola har mycket varierad kunskap om kunskapsmålen i kursplanens ämnen. I de lägre åldrarna håller lärarna på att utarbeta s.k. ”stegar” där mål att uppnå i de nationella kursplanerna i årskurs 5 ska konkretiseras och brytas ned så att eleverna ska kunna följa sin kunskapsutveckling mot målen. Hittills har ämnena svenska och engelska bearbetats.

Eleverna i årskurserna 6–9 uppger att de flesta lärare informerar om de olika ämnenas mål och betygskriterier i början av terminen. Föräldrar uppger att skolan informerar om uppnåendemål och betygskriterier vid terminsstart och i samband med utvecklingssamtalet, men om eller hur det sker är mycket beroende på den lärare som undervisar. Rektorn uppger också att arbetet med att för elever och föräldrar tydliggöra målen och bryta ner dem i delmål pågår kontinuerligt. Inspektörerna bedömer att skolan ytterligare bör förbättra arbetet med att ge eleverna kännedom om de nationella målen i samtliga ämnen.

I läroplanen och kursplanerna anges även ett antal mål att sträva mot. Dessa anger vilken inriktning undervisningen ska ha för att elever ska utveckla förmågor som nyfikenhet, att arbeta självständigt och tillsammans med andra samt kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. Eleverna på Kumla skola arbetar med planeringsböcker som syftar till att de i takt med stigande ålder ska ta ett större ansvar för sin utbildning. Rektorn och lärarna uppger att lärarna målmedvetet arbetar med läroplanens strävansmål, framför allt när det gäller att reflektera, ta ansvar och samarbeta i samband med utvecklingen skolportalen. Inspektörerna påpekar dock att detta arbete inte sker systematiskt på skolenivå och därför heller inte kan följas upp och utvärderas, vilket skolan bör förbättra.

Inspektionen visar att skolan inte har en gemensam kunskapssyn eller syn på lärandet inom eller mellan skolans verksamheter. Former för gemensamma diskussioner kring detta saknas. Rektorn förklarar detta med att under höstterminen 2007 har det pedagogiska arbetet oftast varit kopplat till Skolportalen vilket innebär arbete med utvecklingssamtal, individuella utvecklingsplaner samt frånvaro i digital form. Rektorn uppger dock att det finns former för pedagogiska diskussioner både i arbetslagsmöten, ämneslagsmöten, på skolans studiedagar och på de kommungemensamma ämnesdagarna. Lärarna uppger dock att dessa frågor inte har fått det utrymme som önskats på grund av arbetet med Skolportalen. Med utgångspunkt från ovanstående bedömer inspektörerna att skolan ytterligare bör förbättra arbetet med att utveckla de undervisningskvaliteter som läroplanen anger.

Undervisningens organisation

Kumla skola ingår i försöksverksamheten med undervisning utan timplan, vilket innebär att det är kunskapsmålen som styr undervisningen och inte hur många

timmar i de olika ämnena som fördelas i veckans schema. Kumla skola har organiserat undervisningen i åldershomogena klasser i samtliga årskurser. Undervisningen i årskurserna 1–5 bedrivs av klasslärare, som sinsemellan byter klasser utifrån sin ämneskompetens. Klasslärarna följer elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen genom skriftliga prov eller muntligt. Inspektörerna bedömer att undervisningen i årskurserna 1–5 ger eleverna möjlighet att nå de nationella målen i samtliga ämnen.

Från och med årskurs 6 har skolan, utöver fasta schemalagda lektioner i samtliga ämnen organiserat undervisningen i så kallade stugor. I elevernas scheman finns fem stugor varje vecka inlagda. Målet med stugverksamheten uppges vara att eleverna ska kunna välja stuga dels för att kunna arbeta med uppgifter från andra ämnen utifrån sin egen nivå, dels för att göra klart arbetsuppgifter de inte hunnit med och dels för att ta ansvar för sitt eget lärande. Elevers mentor/lärare har ansvar att följa upp resultatet av elevers arbete i stugorna. Ämneslärarna tillsammans med eleverna planerar vad som ska göras på stugtiden. Inspektörerna fann i samtal med elever och lärare att intentionerna med stugorna delvis har försvunnit. Eleverna väljer stuga dels efter kamrater, dels efter att få lugn och ro men även för att kunna arbeta efter sin egen planering. Eleverna uppger också att den lärare som är ansvarig för stugpasset inte alltid har kunskaper för att hjälpa eleven i det ämne den valt. Det finns lärare som befärar att något ämne har för lite lärarledd tid för att garantera att eleverna har möjlighet att nå kunskapsmålet. Med tanke på att Kumla skola har timpanelös undervisning och resultatskillnaden mellan pojkar och flickor är stor, finner inspektörerna att det är angeläget att skolan analyserar om undervisningen ger alla elever möjlighet att nå kunskapsmålen i samtliga ämnen.

Eleverna har utvärderat arbetet i stugorna under våren 2006. Resultatet visade att drygt 80 procent av eleverna tyckte att stugorna fungerade bra. Motsvarande utvärdering har ännu inte gjorts bland lärarna. Rektorn uppger dock att skolan ständigt arbetar med att utveckla stugorna. Det finns en arbetsgrupp som arbetar med att utvärdera och förbättra stugsystemet. Med utgångspunkt från ovanstående och beaktande av de synpunkter som framkommit, bedömer inspektörerna att skolan bör diskutera, analysera och följa upp stugsystemet och vidta eventuella åtgärder så att skolan garanterar att alla elever ges möjlighet att nå de nationella målen i alla ämnen.

Individanpassning och särskilt stöd

Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevers fortsatta lärande och kunskapsutveckling.

Skolan har goda rutiner för att upptäcka de elever som är i behov av särskilt stöd. Specialpedagogerna arbetar dels med elever i mindre grupper eller inne i klasserna, främst i årskurserna 1–5. Redan i förskoleklassen kan stöd ges och i de lägre årskurserna ges särskilt stöd, framför allt i ämnet svenska i intensivperioder om åtta veckor. Utvärderingen visar att drygt 50 procent av eleverna som fått intensivt stöd klarar sig utan stöd i fortsättningen. Särskilt stöd ges även i andra ämnen.

I de högre årskurserna ges det särskilda stödet främst individuellt eller i små grupper utanför klassen. Rektorn, lärarna och eleverna uppger att särskilt stöd ges till de elever som är i behov av det. Lärarna uppger också att elever med ex. dyslektiska problem får göra prov muntligt och det finns inlästa läromedel för

de elever som behöver det. Inspektörerna bedömer att Kumla skolas arbete med att identifiera och tillgodose elever i behov av särskilt stöd är gott.

Om det framkommer att en elev behöver särskilda stödåtgärder ska rektorn se till att behovet utreds och vid behov se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Vid utarbetandet av detta ska eleven och elevens vårdnadshavare ges möjlighet att delta. Syftet med ett åtgärdsprogram är att ange med vilka metoder och medel skolan ämnar förändra undervisningen så att eleven ges förutsättningar att nå målen. Skolan utarbetar och följer upp åtgärdsprogram för alla elever som är i behov av särskilt stöd.

Bedömning och betygssättning

I grundskoleförordningen finns bestämmelser om bland annat skyldigheten att genomföra utvecklingssamtal och att sätta betyg i årskurs 8 och 9 utifrån de nationella målen och betygskriterierna. Läraren ska enligt läroplanen, utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

Lärarna utvärderar elevernas kunskaper genom prov, tester och i samtal med varje enskild elev. Lärarna samarbetar inom ämnesblocken och mellan arbetslagen samt i nätverk med andra skolors lärare för att kunna göra en allsidig och rättvis bedömning av elevens kunskaper. I vissa ämnen samlar lärarna gemensamma prov och bedömningar som de diskuterar. Rektorn deltar i betygskonferenser. Eleverna uppger att de känner sig rättvist bedömda. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med en rättvis, likvärdig och allsidig bedömning av elevernas kunskaper är gott.

Normer och värden

I skolans uppdrag ingår även att ge elever de normer och värderingar som anges i läroplanen. I det uppdraget ingår bland annat att undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och att elevernas inflytande ska öka med ålder och mognad. Vidare ska eleverna ha en skolmiljö där ingen utsätts för diskriminering eller någon form av kränkningar. Enligt skollagen ska utbildningen i samarbete med hemmen främja elevernas harmoniska utveckling till ansvarsökande människor och samhällsmedlemmar. Vidare ska verksamheten utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Alla som arbetar i skolan ska främja aktning för varje människas egenvärde.

Kumla skolan har valt klass- och elevråd för att ge eleverna tillfälle att tillsammans med lärarna behandla frågor av gemensamt intresse för eleverna. Eleverna i de lägre årskurserna uttrycker också att det är viktigt att få vara med och påverka sin miljö och rektorn lyssnar på elevernas förslag. Däremot uppger eleverna i de högre årskurserna att frågor som diskuterats i elevrådet inte alltid förs tillbaka till klasserna, vilket de beskriver är beroende på hur mentorstiden utnyttjas. Rektorn uppger att, för att öka elevernas engagemang för sin miljö, ska elevråden få större ansvarsuppgifter under nästa termin. Klassrådsarbetet har, enligt de äldre eleverna, en låg prioritet och upplevs av eleverna som oviktigt. Inspektörerna bedömer sammantaget att elevernas inflytande över verksamheten i stort bör förbättras.

De elever som inspektörerna samtalat med upplever att de under vissa lektioner kan påverka planeringen av sitt lärande och ger exempel på när lärare efterfrågat deras synpunkter och också förändrat undervisningen utifrån dessa. Vanligare är dock att eleverna enbart får välja arbetsuppgifter efter att vissa obligatorier

klarats av. Elevinflytandet tycks således variera från lärare till lärare, från ämne till ämne och inte öka med stigande ålder vilket skolförfattningarna föreskriver. Inspektörerna bedömer att eleverna inflytande över undervisning bör förbättras.

Det råder numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen/huvudmannen ska bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. (Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS: 2007:7).

För att skapa trygghet och trivsel för eleverna arbetar Kumla skola med ett strukturerat material varannan vecka. Arbetet syftar till att stärka elevernas självkänsla och egenvärde. På skolan finns också kamratstödare samt elever i årskurs 8 och 9 som deltagit i utbildning från Hasselakollektivet. Elever och föräldrar uppger att eleverna i stort känner trygghet i skolan, även om de yngre uppger att det finns platser på skolgården som inte är så trygga. De har inte heller varit med och kartlagt sin miljö ur ett trygghetsperspektiv. Skolan har dock inte gjort någon utvärdering av arbetet med de olika insatser som görs, vilket inspektörerna påpekar att skolan bör göra.

I den trygghetsenkät som Tyresö kommun genomför med elever och föräldrar i årskurserna 2 (endast föräldrar), 5 och 8 har Kumla skolas resultat sjunkit i alla tre årskurserna. Inom området arbetsro svarar både elever och föräldrar i årskurs 8 att det blivit mycket sämre än förra året. Rektorn uppger dock att jämförelsen har gjort med olika elever och att arbetsron har förbättrats i årskurs 8 i jämförelse med när dessa elever gick i årskurs 7.

Inspektörerna bedömer att det råder en lugn och trygg miljö för eleverna från förskoleklassen till årskurs 5 medan det i korridorer och klassrum där de äldre eleverna vistas är det stökigt, råder oordning och uppsatta regler ignoreras. Det finns elever som uttrycker att det inte spelar någon roll om man pratar då lärarna inte säger till eller bryr sig. Inspektörerna har dock besökt lektioner där det råder arbetsro. Rektorn uppger att skolan har analyserat resultaten av trygghetsenkäterna. Uppföljning och förslag på förbättringar utifrån dessa har utarbetats i arbetslagen. Inspektörerna påpekar dock att analys och åtgärder inte framgår av kvalitetsredovisningen. Inspektörerna bedömer sammantaget att skolan bör förbättra och utvärdera arbetet med att skapa trygghet och arbetsro framför allt för eleverna i de äldre årskurserna.

En likabehandlingsplan finns upprättad för Kumla skola. Inspektörerna noterar dock att det saknas en specifik redovisning av de olika verksamheternas behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året med en tydlig koppling till varje diskrimineringsgrund. Vidare har elever inte varit delaktiga i framtagandet av likabehandlingsplanen. Ingen bedömning görs i skolrapporten utan en sam-

lad bedömning av kommunens upprättade likabehandlingsplaner återfinns i kommunrapporten.

Ledning och kvalitetsarbete

Styrning och ledning

Den som är rektor ska ha pedagogisk insikt, förvärvat genom utbildning och erfarenhet. Särskilt ska rektor verka för att utbildningen utvecklas, och han eller hon har en särställning när det gäller att garantera elevernas rättssäkerhet. För att utöva sitt ledarskap ska rektor enligt skollagen hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan.

Kumla skola har en rektor och två biträdande rektorer. Tillsammans med skolans sju arbetslagsledare från olika årskurser bildar de skolans ledningsgrupp. Det finns en tydlig ansvarsfördelning inom skolledningen enligt såväl personal som föräldrar. Lärare poängterar vidare att den nuvarande rektorn upplevs som handlingskraftig och leder den pedagogiska utvecklingen. Rektorn skaffar sig förtrogenhet med verksamheten genom lektionsbesök, samtal med lärare och elever samt i sin ledningsgrupp. Inspektörerna erfar att rektorn har ett stort engagemang för att utveckla och utvärdera skolans alla verksamheter. Rektorn uppger att hon följer upp arbetet i skolan olika arbetsgrupper. Inspektörerna bedömer dock att, med hänvisning till de brister och förbättringsåtgärder som ovan beskrivs i rapporten, rektorns pedagogiska ledarskap bör förbättras.

Kvalitetsarbete

Rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokal arbetsplanen.

Kumla skolas arbetsplan benämns enhetsplan. Denna upprättas i enlighet med en mall som kommunen tillhandahåller och löper från januari till december. Förutom en beskrivning av hur skolan avser att arbeta för att ge eleverna möjlighet att nå målen inom de av kommunen förutbestämda målområdena innehåller planen även beskrivningar om personalens hälsotal och sammansättning. Kumla skolas kvalitetsarbete sker främst genom de utvecklingsgrupper som finns, exempelvis stuggrupp, biblioteksgrupp och utvecklingsgrupp. I grupperna deltar lärare och arbetslagsledare. Varje vår utvärderar personalen enhetsplanens mål och ledningsgruppen sammanställer förslagen till förbättringsåtgärder som sedan återfinns i nästa års enhetsplan. I arbetet med skolportalen utvecklar lärarna utvärderingsmallar för eleverna i sina ämnen. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete har sina förtjänster men arbetet bör förbättras så att det blir en kontinuerlig process som bygger på analyser av skolans resultat kring de förbättrings- och bristområden som har identifierats i rapporten.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje kommunalt bedriven förskola, skola och fritidshem årligen upprätta en kvalitetsredovisning. Den ska fungera som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. I kvalitetsredovisningen ska skolan redovisa resultaten och måluppfyllelsen genom att bedöma hur väl skolan har arbetat i riktning mot och förverkligat målen i skollagen, läroplanen och kursplaner samt innehålla en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta för ökad måluppfyllelse. Kvalitetsredovisningen ska utarbetas under medverkan av skolans personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen.

I Kumla skola förs diskussioner inför skrivningen av kvalitetsredovisningen i ledningsgruppen. Skolans kvalitetsredovisning 2006/07 innehåller rubrikerna mål, utvärdering och analys för varje målområde. Analysen är i vissa fall en beskrivning av hur skolan arbetar mot just det nationella målet. Som tidigare nämnts saknar skolan en systematisk uppföljning och utvärdering kunskapsresultaten i skolans samtliga ämnen i årskurs 5 samt en beskrivning och analys av skillnaderna i pojkars och flickors kunskapsresultat i årskurs 9. Inspektörerna bedömer därför att kvalitetsredovisningen måste kompletteras så att resultaten i fler ämnen ingår. Kvalitetsredovisningen innehåller inte en bedömning av i vilken mån de nationella kunskapsmålen har förverkligats i något ämne eller en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelsen. Eleverna har inte deltagit i arbetet med undantag för de kommunövergripande enkäterna i årskurserna 2, 5 och 8. Uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsarbete saknas också. Föräldrarna har inte getts möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen. Fritidshemmets verksamhet finns inte med i kvalitetsredovisningen. Inspektörerna bedömer därmed att skolans kvalitetsredovisning inte uppfyller författningarnas krav.

Tillgång till likvärdig utbildning

Vid Kumla skola erbjuds överlag utbildning i enlighet med författningarna förutom elevens val. Elevens val ska enligt grundskoleförordningen ge eleverna möjlighet att bredda och fördjupa sina kunskaper i ett eller flera ämnen. Vidare anges att undervisningen ska vara förenlig med målen i kursplanerna.

Rektorn uppger att stugorna är en form av elevens val där eleverna har möjlighet att fördjupa sig i olika ämnen utifrån eget val. Inspektörerna bedömer dock med hänvisning till tidigare beskrivning under avsnittet undervisningens organisation, att Kumla skola inte anordnar elevens val i enlighet med grundskoleförordningen.

Resurser

Skolans lärare ska ha en utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, och personal för studie- och yrkesorientering ska ha utbildning för sådan verksamhet. Om personer med respektive föreskriven utbildning inte finns att tillgå, får den som inte uppfyller kraven anställas för högst ett år i sänder.

Rektorn uppger att nästan samtliga lärare vid skolan har pedagogisk högskoleutbildning för de åldersgrupper och ämnen som de huvudsakligen undervisar i. Rektorn har ansvar att se till att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sin uppgift. I de utvecklingssamtal som rektorn och de biträdande rektorerna genomför med lärarna definieras vars och ens kompetensutvecklingsbehov. Lärarna uppger att de genomgått olika kompetensutvecklingsinsatser.

Inspektörerna bedömer att personalen vid Kumla skola generellt har utbildning för den undervisning de huvudsakligen bedriver och att de får kompetensutveckling utifrån skolans behov.

Datum	Ort
2008-02-19	Stockholm

Christina Sjöberg

Mats Peterson